

VEKKER FORUNDRING:

Et portrett av Barack Obama er på plass i utstillingen over fredsprisvinnere i Nobels fredssenter i Oslo. Norges Fredsråd mener det er feil å gi fredsprisen til en sittende president som aktivt bidrar i krigføringen i Irak og Afghanistan. FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM/SCANPIX

Fredspris med mangler

Nobelprisen. Er fredsprisen en pris for eliten med mikrofonene, eller en mikrofon for fredsfolket? De siste dagene har tildelingen av Nobelprisen til Barack Obama vært en svært omstridt sak, og det er mange som ser med forundring på valget om å gi prisen til en sittende president som aktivt bidrar i krigføringen i både Irak og Afghanistan. Undertegnede gir sin støtte til dette. Barack Obama har riktignok jobbet for å forhindre utplassering av rakettskjold i Europa og arbeidet aktivt for internasjonale avtaler om atomnedrustning. Dette skal han berømmes for.

Jagland uttalte at i henhold til Nobels testamente skal prisen gis til den som har gjort mest for freden det siste året. Mener han da før eller etter nominasjonsfristen som gikk ut 1. februar? På daværende tidspunkt hadde Obama vært president i 11 dager. Arbeidet han har gjort av betydning for prisen kom lenge etter at nominasjonsfristen gikk ut. Det er også altfor tidlig å si hvilke praktisk-politiske konsekvenser Obamas beslutninger vil få for amerikansk utenrikspolitikk og global fredspolitikk i tiden som kommer. Situasjonen i dag er at det omstridte fengselet i Bagram består. Fangeleiren i Guantánamo er ikke stengt. Utvidelsen av bosetninger i de okkuperte palestinske områdene fortsetter. USA har fremdeles 124.000 soldater stående i Irak og rundt 60.000 i Afghanistan.

Nobelkomiteen argumenterer videre at dette er en pris som blir tildelt for å løfte frem visjoner og politiske vyer som taler fredens sak, heller enn en berømmelse av det arbeidet som faktisk har blitt gjort. Dersom Nobels Fredspris skal fungere som en pris for gode intensjoner, bør den gis til fredsfolk som utfører idealistisk fredsarbeid. I dag synes det som prisen heller reserveres posisjonerte politikere hvis stemme allerede blir hørt, og som handler på vegne av staters interesser heller enn fredssaken i seg selv. Hundretusener arbeider altruistisk for fred i sitt daglige virke, og kjemper med livet som innsats for å bedre livsvilkårene for vanskeligstilte grupper i konflikt. Det finnes ingen betydelige globale talerør for deres intensjoner, og hvis ikke Nobelprisen kan bidra til å berømme deres arbeid og virkningene av dette, mister prisen mye av sin betydning og verdi!

Prisen gis til et menneske som har tilgang på alle mediekkanaler til enhver tid, og som da nominasjonsfristen gikk ut, kun hadde sittet i presidentsetet i 11 dager. Det er begrenset hva selv Obama kan få til på 11 dager. Det hadde vært langt viktigere for fredens sak om Nobelkomiteen hadde brukt prisen til å løfte frem de som har arbeidet lojalt og fortsatt arbeider aktivt for fred hver dag, og som ellers blir forbigått i stillhet.

Hedda Langamy, daglig leder i Norges Fredsråd

Mot en fornybar framtid

Klima. Det hevdes at menneskene nå belaster jordkloden mer enn den tåler, med global oppvarming og utryddelse av mange dyre- og plantearter som ofte nevnte konse-

Identitet

1. De som brønner passene sine skal forvises til limbus. Hvordan noen gang vite om de er propert døpt? Hvordan stole på dem med himmelen? Hvordan stole på dem med helvete? En betjent er nok til å vise vei forbi, omkring, bakenfor, ned og inn i slettelandet. Det finnes ingen vei ut, bare sparsommelig vegetasjon, tusen års babyskrik og klagebrev uten dato eller avsender.

2. De som oppgir falskt navn skal leve livet ut som sin andre.

Vi må forsyne dem med andre koner og andre barn.

De skal bo i hus med vinduer ut mot skoger de ikke tror på,

med bilder av familie de ikke kjenner igjen og brev i skuffene

fra onkler som ikke har gitt dem småpenger.

Truslene i livene deres er mange og umulige å forutsi:

En kvinne de aldri har ligget med kan en dag stå på døren

med gamle kjærlighetsbrev og et barn som ligner faren. To

politimenn som har avslørt et underslag de aldri har levd godt på eller

kvenser. Er det overbefolkning, eller overforbruk? Det mest korrekte svaret er vel begge deler, men overbefolkning kan det ikke gjøres noe med i overskuelig framtid. Belastningen på jordkloden må da begrenses ved å begrense forbruket pr person. De (10-20 prosent) som er rike, må redusere sitt forbruk mye, hvis det skal bli rom for rimelig økning av forbruket til et større antall, som er så fattige at de lever i elendighet.

Det er utslippene av klimagassen CO₂ som følger med enormt forbruk av fossil energi, som nå ser ut til å overbelaste det globale klimasystemet. Er kull, olje og naturgass unnværlig for moderne industrisamfunn?

Mye av kullet brennes i varmekraftverk for produksjon av elektrisk kraft. I en periode ble kjernekraft vurdert som godt alternativ til kullkraft, men det tok slutt med en alvorlig ulykke i kjernekraftverket i Tsjernobyl i Ukraina for over 20 år siden, før CO₂-utslippene fra kullkraftverk kom opp som en alvorlig klimatrussel. Oppdaterte risikoberegninger for både kullkraft og kjernekraft vil vel vise at det sistnevnte nå er det minste av to onder; men det vil ta noe tid å erstatte kullkraftverkene med kjernekraftverk.

Mye av oljen blir drivstoff for biler, skip og fly. Kort tid etter stor oljeprisstigning har det begynt å komme både hybridbiler og småbiler med bare elektrisk drift. Dette viser at det er mulig å redusere behovet for oljebasert drivstoff til personbiler mye, med bruk av både pisk og gulrot. Det vil si CO₂-avgift på slikt drivstoff, og bruk av disse pengene til subsidiering av batterier som kan lagre relativt mye elektrisk energi i biler, og som er relativt dyre å produsere. Det er nok vanskeligere å redusere behovet for oljebasert drivstoff til skip; men det må være mulig å

Nobelprisen.

I dag synes det som om prisen reserveres posisjonerte politikere hvis stemme allerede blir hørt.